

**Boodschap van Zijne Heiligheid
Paus Franciscus
voor de Wereldgebedsdag voor de zorg voor de schepping**

1 september 2023

Geliefde broeders en zusters!

Laat de gerechtigheid en de vrede stromen” is dit jaar het thema van de oecumenische Periode van de Schepping, geïnspireerd door de woorden van de profeet Amos: “Het recht moet stromen als water, de gerechtigheid als een nooit uitdrogende beek” (5, 24).

Dit sprekende beeld van Amos zegt ons wat God wenst. God wil dat de gerechtigheid heerst, die wezenlijk is voor ons leven als kinderen naar het beeld van God, zoals het water dat is voor ons fysiek overleven. Deze gerechtigheid moet naar boven komen waar zij noodzakelijk is, zich niet te diep verschuilen of verdwijnen als water dat verdampt, voordat het ons kan sterken. God wil dat ieder in iedere situatie rechtvaardig is, dat men zich altijd inspant om overeenkomstig zijn wetten te leven en het zo mogelijk te maken voor het leven om tot volle bloei te komen. Wanneer wij vóór alles het rijk Gods zoeken (vgl. Mat. 6, 33) door een juiste relatie met God, de mensheid en de natuur te onderhouden, dan kunnen de gerechtigheid en de vrede stromen als een onuitputtelijke stroom zuiver water en de mensheid en alle schepsels voeden.

In juli 2022 heb ik op een mooie zomerse dag gedurende mijn pelgrimstocht aan de oevers van Lac Sainte Anne in de provincie Alberta in Canada over deze onderwerpen gemediteerd. Dit meer is voor veel inheemse bewoners een pelgrimsoord geworden en is dat nog. Zoals ik bij die gelegenheid heb gezegd, begeleid door de klank van de trommels: “Hoeveel harten zijn hier vol verlangen en buiten adem, gebukt onder de lasten van het leven, gekomen en hebben bij dit water de troost en de kracht gevonden om verder te gaan! Wij kunnen ook hier, ondergedompeld in de schepping hier een andere hartslag horen, de moederlijke hartslag van de aarde. En zoals de hartslag van het kind vanaf de moederschoot is afgestemd op die van de moeder, zo moeten wij om als mensen te groeien het ritme van het leven laten aansluiten bij het ritme van de schepping die ons leven geeft”.¹

Laten wij in deze Periode van de Schepping blijven stilstaan bij deze hartslagen: de onze, die van onze moeders en onze grootmoeders, de hartslag van de schepping

¹ Homilie bij Lac Ste Anne, Canada, 26 juli 2022.

en de hartslag van God. Zij stemmen vandaag niet met elkaar overeen, zij slaan niet samen in harmonie en vrede. Te veel mensen worden verhinderd te drinken aan deze machtige rivier. Laten wij daarom luisteren naar de oproep om naast de slachtoffers van het onrecht op het gebied van het milieu en het klimaat te gaan staan en om een einde te maken aan de dwaze oorlog tegen de schepping.

Wij zien de gevolgen van deze oorlog bij zeer veel rivieren die aan het opdrogen zijn. “De uiterlijke woestijnen vermenigvuldigen zich in de wereld, omdat de innerlijke woestijnen zo groot zijn geworden”, heeft Benedictus XVI eens gezegd.² Een inhalig consumentisme, gevoed door egoïstische harten, is de cyclus van het water van de planeet ingrijpend aan het veranderen. Een ongebreideld gebruik van fossiele brandstoffen en het kappen van bossen stuwen verhogende temperaturen omhoog en veroorzaken grote droogten. Een angstaanjagend tekort aan water treft onze plattelandsgemeenschappen zowel als de bewoners van grote metropolen steeds erger. Bovendien zijn roofzuchtige industrieën de bronnen van ons drinkwater aan het uitputten en vergiftigen met extreme praktijken zoals fracking voor het winnen van olie en gas, de megaprojecten voor ongecontroleerde grondstofwinning en een intensieve veeteelt. “Zuster water, zoals de heilige Franciscus het noemt, wordt geplunderd en veranderd in “koopwaar onderworpen aan de wetten van de markt” (encycl. *Laudato si'*, 30).

De IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) van de Verenigde Naties stelt dat een dringend noodzakelijke actie voor het klimaat ons kan garanderen dat wij de gelegenheid om een duurzamere en rechtvaardigere wereld te scheppen niet voorbij laten gaan. Wij kunnen, wij moeten vermijden dat zich de ergste gevolgen voordoen. “Er is veel wat men kan doen!” (*ibid.*, 180), als wij, als veel beekjes en stromen aan het einde samenvloeien in een machtige rivier om het leven bevoeien van onze wonderbaarlijke planeet en onze menselijke familie voor de komende generaties. Laten wij de handen ineenslaan en moedige stappen zetten, opdat gerechtigheid en vrede op heel de Aarde stromen.

Hoe kunnen wij bijdragen aan de machtige stroom van gerechtigheid en vrede in deze Periode van de Schepping? Wat kunnen wij, vooral als christelijke Kerken, doen om ons gemeenschappelijk huis weer gezond te maken, zodat het weer krioelt van het leven? Wij moeten besluiten ons *hart* te veranderen, onze *levensstijl* en de *vormen van openbaar beleid* die onze samenlevingen regeren.

Wij dragen op de eerste plaats bij aan deze machtige stroom door ons *hart* te veranderen. Dat is essentieel, voor iedere andere verandering die men wil beginnen. Het is de “ecologische bekering” die de heilige Johannes Paulus II ons heeft aangespoord tot stand te brengen: de vernieuwing van onze relatie met de schepping, opdat wij deze niet meer beschouwen als een object dat uitgebuit moet worden, maar daarentegen bewaken als een heilige gave van de Schepper. Laten wij ons vervolgens realiseren dat het voor een integrale benadering vereist is om het ecologisch respect langs vier wegen in praktijk te brengen: jegens God, jegens onze gelijken van vandaag en morgen, jegens heel de natuur en jegens onszelf.

² Homilie ter gelegenheid van het plechtig begin van het Petrinisch ambt, 24 april 2005.

Wat de eerste van deze dimensies betreft zag Benedictus XVI de dringende noodzaak om te begrijpen dat Schepping en Verlossing onafscheidelijk zijn: “De Verlosser is de Schepper en als wij God niet verkondigen in deze algehele grootsheid van Hem - van Schepper en Verlosser -, doen wij ook afbreuk aan de waarde van de Verlossing”.³ De schepping verwijst naar de mysterieuze en schitterende *daad* van God om deze majestueuze en zeer mooie planeet en dit universum uit het niets te scheppen en ook naar het resultaat van dit handelen, dat nog steeds aan de gang is en dat wij ervaren als een onuitputtelijke *gave*. Denken wij gedurende de liturgie en het persoonlijke gebed in de “grote kathedraal van de schepping”⁴ aan de Grote Kunstenaar die zoveel schoonheid schept en overwegen wij het mysterie van de liefdevolle keuze om de kosmos te scheppen.

Laten wij op de tweede plaats bijdragen aan de stroom van deze machtige rivier door onze *levensstijl* te veranderen. Laten wij, uitgaande van een dankbare bewondering van de Schepper en de schepping, berouw hebben over onze “ecologische zonden”, zoals mijn broeder, de Oecumenische Patriarch Bartholomeüs waarschuwt. Deze zonden schaden de natuur en ook onze broeders en zusters. Laten we met de hulp van Gods genade een levensstijl aannemen met minder verspilling en minder nutteloze consumptie, vooral daar waar de productieprocessen giftig en niet duurzaam zijn. Laten wij zoveel mogelijk letten op onze gewoonten en economische keuzes, zodat allen het beter kunnen hebben: onze gelijken, waar zij zich ook bevinden, en ook de kinderen van onze kinderen. Laten wij aan de voortdurende schepping van God meewerken door positieve keuzes: door een gematigder gebruik te maken van de hulpbronnen, door een vreugdevolle soberheid in praktijk te brengen, door afval te verwerken en te recyclen en door gebruik te maken van steeds meer beschikbare producten en diensten die ecologisch en maatschappelijk verantwoord.

Tenslotte moeten wij, wil de machtige rivier blijven stromen, de verschillende *soorten openbaar beleid* veranderen die onze maatschappijen regeren en het leven van de jongeren van vandaag en morgen vormgeven. Economische politieke systemen die schandelijke rijkdommen voor weinigen begunstigen en omstandigheden van achteruitgang voor velen, betekenen het einde van vrede en gerechtigheid. Het ligt voor de hand dat de rijkste landen een “ecologische schuld” (*Laudato si'*, 51) hebben opgestapeld.⁵ De wereldleiders, aanwezig op de topconferentie COP28, die in Dubai van 30 november tot 12 december van dit jaar op het programma staat, moeten luisteren naar de wetenschap en beginnen met een snelle en rechtvaardige transitie om een einde te maken aan het tijdperk van de fossiele brandstoffen. Overeenkomstig de verplichtingen van het Akkoord van Parijs om het risico van de globale opwarming af te remmen is het absurd een voortdurend onderzoeken en uitbreiden van fossiele brandstoffen toe te staan. Laten wij onze stem verheffen om dit onrecht jegens de armen en onze kinderen een halt toe te roepen: zij zullen de ergste effecten van de klimaatverandering ondergaan. Ik doe een beroep op alle mensen van goede wil op grond van deze richtlijnen betreffende de maatschappij en de natuur te handelen.

³ *Gesprek in de kathedraal van Bressanone*, 6 augustus 2008.

⁴ *Bericht voor de Wereldgebedsdag voor de Zorg voor de Schepping*, 21 juli 2022.

⁵ “Er is immers een werkelijke “ecologische schuld”, vooral tussen noord en zuid, die verband houdt met commerciële onevenwichtigheid met gevolgen op ecologisch gebied, evenals met het onevenredig gebruik van de natuurlijke hulpbronnen door enkele landen in de loop van de geschiedenis” (*Laudato si'*, 51).

Een ander, hieraan parallel lopend perspectief is de inzet van de katholieke Kerk voor de synodaliteit. Dit jaar zal de sluiting van de Periode van de Schepping op 4 oktober, het feest van Sint Franciscus, samenvallen met de opening van de Synode over de Synodaliteit. Zoals de rivieren die worden gevoed door duizend, minuscule beekjes en grotere stromen nodigt het synodale proces, begonnen in oktober 2021, alle componenten op persoonlijk en gemeenschappelijk niveau ertoe uit om samen te komen in een majestueuze rivier van reflectie en vernieuwing. Heel het Volk van God wordt opgenomen in een meeslepende weg van dialoog en synodale bekering.

Op dezelfde wijze is de Kerk als een rivierbekken met zijn grote en kleine zijrivieren een gemeenschap van ontelbare plaatselijke Kerken, religieuze gemeenschappen en verenigingen die zich voeden met hetzelfde water. Iedere bron voegt haar unieke en onvervangbare bijdrage toe, totdat alle samenstromen in de grote oceaan van de barmhartige liefde van God. Zoals een rivier een bron van leven is voor het milieu dat hem omgeeft, zo moet onze synodale Kerk een bron van leven zijn voor het gemeenschappelijke huis en voor allen die er wonen. En zoals een rivier leven geeft aan iedere soort van dieren en vegetatie, zo moet een synodale Kerk leven geven door gerechtigheid en vrede te zaaien op iedere plaats die zij bereikt.

In juli 2022 heb ik in Canada herinnerd aan het Meer van Galilea, waar Jezus zoveel mensen heeft genezen en getroost en waar Hij “een revolutie van liefde” heeft afgekondigd. Ik heb vernomen dat Lac Sainte Anne ook een plaats van genezing, troost en liefde is, een plaats die “ons eraan herinnert dat broederschap echt is, als het hen die van elkaar verwijderd zijn, verenigt, dat de boodschap van eenheid die de hemel naar de aarde stuurt, niet bang is voor verschillen en ons uitnodigt tot gemeenschap, een gemeenschap van verschillen om samen opnieuw te beginnen, want wij zijn allen - allen! - pelgrims onderweg”.⁶

Laten wij in deze Periode van de Schepping als volgelingen van Christus op onze gemeenschappelijke synodale weg leven, werken en bidden, opdat ons gemeenschappelijk huis opnieuw overvloedig leven heeft. Moge de Heilige Geest nog steeds over de wateren zweven en ons leiden om “het aanzicht der aarde te vernieuwen” (vgl. Ps. 104, 30).

Rome, Sint-Jan van Lateranen, 13 mei 2023.

FRANCISCUS

*Vertaling: drs. H.M.G. Kretzers
Eindredactie: A. Kruse, MA
Copyright: Liberia Editrice Vaticana/SRKK*

⁶ *Homilie bij Lac Ste Anne, Canada, 26 juli 2022.*